

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში დარიალის სამონასტრო
კომპლექსთან მისასვლელი გზისა და ავტოსადგომის
რეაბილიტაცია

გარემოსდაცვითი და სოციალური სკრინინგი და გარემოზე
ზემოქმედების მართვის გეგმა

რეგიონული განვითარების მესამე პროექტი
ფინანსდება მსოფლიო ბანკის მიერ

ქვე-პროექტის აღწერა

ქვე-პროექტის ფარგლებში მოხდება ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში, დარიალის ხეობაში სამონასტრო კომპლექსთან მისასვლელი გზის რეაბილიტაცია და ავტოსადგომის მოწყობა. სამონასტრო კომპლექსი მდებარეობს მცხეთა-სტეფანწმინდა-ლარსი (რუსეთის ფედერაციის საზღვარი) საერთაშორისო საავტომობილო გზის ბოლო მონაკვეთთან, დაბა სტეფანწმინდის ჩრდილოეთით 20 კმ-ში, მდინარე თერგის მარჯვენა მხარეს კლდოვან მთაზე.

სამონასტრო კომპლექსის მშენებლობა დაიწყო 2005 წელს და კვლავ გრძელდება. 2011 წელს ფუნქციონირება დაიწყო წმიდა მთავარანგელოზთა სახელობის ტაძარმა.

ქვე-პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებულია შემდეგი სამუშაოების განხორციელება:

- მიწის ვაკისისა და ცემენტობეტონის საფარის მოწყობა (510 მეტრი);
- ცენტრალური საავტომობილო გზის გასწვრივ ავტოსადგომის მოწყობა (1635მ²);
- ტაძრისა და კელიების მიმდებარე ტერიტორიაზე გრანიტის ქვაფენილის დაგება (2253მ²);
- მავთულბადის გაბიონის მოწყობა;
- სანიაღვრე კოლექტორის მოწყობა;
- კიუვეტების მოწყობა (206 მ);
- ბაზალტის ბორდიურების მოწყობა;
- საგზაო ნიშნების განთავსება და გზის მონიშვნა.

(ა) ზემოქმედების შეფასება

აქვს თუ არა ქვე-პროექტს საგრძნობი ზემოქმედება გარემოზე?	ქვე-პროექტს ექნება მცირე მოკლევადიანი ზეგავლენა გარემოზე, ხოლო მისი გრძელვადიანი გავლენა იქნება პოზიტიური. ქვე-პროექტის განხორციელების შედეგად გაუმჯობესდება გარემო ტურისტებისა და ბერებისათვის. გაუმჯობესებული ინფრასტრუქტურა, როგორცაა ავტოსადგომი და რეაბილიტირებული გზები მონასტრის ეზოში ხელს შეუწყობს ტურისტების დამატებითი რაოდენობის მოზიდვას.
რა მნიშვნელოვანი სასარგებლო და უარყოფითი ხასიათის ზემოქმედებები ექნება ქვე-პროექტს გარემოზე?	ძირითად ზემოქმედებას ადგილი ექნება მშენებლობის ფაზაში, რომელიც მოიცავს გზის საფარის დაგებას, ტექნიკის მოძრაობას და ექსპლუატაციას, მასალების მიწოდებას.

	ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი ზეგავლენა არის მოკლევადიანი და დამახასიათებელი მცირე/საშუალო სარეაბილიტაციო სამუშაოებისათვის: ხმაური, მტვერი, ვიბრაცია და ემისიები ტექნიკის მოძრაობისა და ექსპლუატაციის შედეგად, სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა, სამონასტრო ცხოვრების წესის დარღვევა. სარეაბილიტაციო გზის ნაწილი, ასევე ტაძარი, რომლის მიმდებარე ტერიტორიაზე უნდა დაიგოს ქვაფენილი მდებარეობს ყაზბეგის ეროვნულ პარკში. თუმცა აღნიშნული ტერიტორია უკვე მოდიფიცირებულია სამონასტრო კომპლექსის მშენებლობის გამო. შესაბამისი მიწის ნაკვეთი სპეციალური სარგებლობისათვის გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ გადაცემულია ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისათვის (გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის ბრძანების ასლი თანდართულია). ყაზბეგის ეროვნული პარკის საზღვრების შესაბამისი მოდიფიცირება მოხდება დემარკაციის პროცესში, რომელიც განხორციელდება „დაცული ტერიტორიების საზღვრების დემარკაციის განხორციელების წესის მიხედვით“. აღნიშნული წესის თანახმად მოქმედი საკულტო ნაგებობები უნდა გაიმიჯნოს დაცლი ტერიტორიის საზღვრის პერიმეტრიდან. ქვე-პროექტის განხორციელების შემდეგ ტურისტთა გაზრდილ ნაკადს შესაძლოა გარემოზე ჰქონდეს არაპირდაპირი უარყოფითი ზეგავლენა - ნარჩენების წარმოქმნისა გაზრდისა და ვანდალიზმის კუთხით.
შეიძლება თუ არა, რომ ქვე-პროექტს გააჩნდეს მნიშვნელოვანი ხასიათის ზემოქმედება ადგილობრივ მოსახლეობასა და ზემოქმედების ქვეშ მყოფ სხვა პირებზე?	ქვე-პროექტის განხორციელების შედეგად ძირითადი დადებითი ზეგავლენა იქნება დარიალის სამონასტრო კომპლექსის ვიზიტორებისა და ბერებისათვის გარემოს გაუმჯობესება. ქვე-პროექტის შედეგად შემცირდება ვიზიტორებსა და ბერებზე ისეთი უარყოფითი ზეგავლენა, როგორიცაა გამონაბოლქვი, მტვერი და ხმაური. გაუმჯობესებული ინფრასტრუქტურა, როგორიცაა ავტოსადგომი და რეაბილიტირებული გზები მონასტრის ეზოში ხელს შეუწყობს ტურისტების დამატებითი რაოდენობის მოზიდვას.

(ბ) შემამსუბუქებელი ზომები

რა ალტერნატივები იქნა განხილული დაპროექტებისას	გამომდინარე იქიდან რომ ქვე პროექტი ითვალისწინებს არსებული ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციას, არ მომხდარა ალტერნატიული ვარიანტების განხილვა.
ზემოქმედების შერბილების რა ღონისძიებებია გათვალისწინებული?	გზის რეაბილიტაციის ფაზაში მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედებების შემცირება ადვილად შესაძლებელია. კონტრაქტორი პასუხისმგებელი იქნება, რომ ნარჩენები განათავსოს შეთანხმებულ ადგილას, გამოიყენოს მხოლოდ ლიცენზირებული კარიერებიდან მოპოვებული ინერტული მასალა, თავიდან აიცილოს წყლისა და ნიადაგის დაბინძურება (საწვავის/ზეთების დაღვრა სატრანსპორტო საშუალებებისა და მექანიზმების გაუმართაობის გამო, ასფალტისა და ბეტონის ნარჩენებით დაბინძურება), მოსახლეობის შეწუხება (ხმაურით, მტვერით და ემისიებით) შერბილდება მუშაობის/ მასალების მიწოდების განრიგის დაცვის გზით, მოძრაობის მართვით, სამშენებლო მექანიზმების შესაბამისი მოვლით. ყველა მომუშავე იქნება გაფრთხილებული და აეკრძალება მცენარეული მასალების მოპოვება, ნარჩენების გადაყრა ან სხვა ნებისმიერი ქმედება, რომელიც ზიანს მიაყენებს მიმდებარე ტერიტორიას.
წარსულში განხორციელებული მსგავსი პროექტებიდან მიღებული რა გამოცდილება იქნა გათვალისწინებული ქვე-პროექტის დიზაინში?	მგვ-ს ფართო გამოცდილება აქვს სხვადასხვა დონორი ორგანიზაციების მიერ დაფინანსებული საშუალო და დიდი მასშტაბის გზების და ქუჩების რეაბილიტაციის ქვე პროექტების განხორციელებაში. წინა მსგავსი პროექტების განხორციელების გამოცდილებებიდან მიღებული ცოდნის საფუძველზე პროექტი ითვალისწინებს არა მარტო გზის საფარის რეაბილიტაციას, ასევე სანიაღვრე არხების და მიწების მოწყობა, რაც ხელს შეუწყობს შემდგომში გზის საფარის მოვლა-შენარჩუნებას.
ჩართული იყო თუ არა დაინტერესებული თემები ქვე-პროექტის მომზადების პროცესში და გათვალისწინებული იქნა თუ არა მათი ინტერესები და ცოდნა სათანადოდ?	მუნიციპალური განვითარების ფონდი და სტაფანწმინდის მუნიციპალიტეტის გამგეობა ჩაატარებენ საკონსულტაციო შეხვედრას მოსახლეობასთან სარეაბილიტაციო სამუშაოების დაწყებამდე.

(გ) კატეგორიზაცია და დასკვნა

გარემოსდაცვითი სკრინინგის დასკვნა:

1. ქვეპროექტი უარყოფილია ☐
2. ქვეპროექტი მიღებულია ☒

ქვე-პროექტის მომზადება მოითხოვს:

1. მცირემასშტაბიანი სამშენებლო და სარეაბილიტაციო საქმიანობების გარემოსდაცვითი ღონისძიებების საკონტროლო სიის შევსებას ☒
2. გარემოზე ზეგავლენის განხილვას, გარემოსდაცვითი მართვის გეგმის მომზადების ჩათვლით ☐

ქვე-პროექტის სოციალური და კულტურულ რესურსებზე ზემოქმედების სკრინინგი

ინფორმაცია სოციალური უსაფრთხოების სკრინინგისათვის		დიახ	არა
1	არის თუ არა ინფორმაცია ქვე-პროექტის ობიექტების მფლობელობისა და სარგებლობის შესახებ ხელმისაწვდომი და სარწმუნო? (სკრინინგი არ ჩაითვლება დასრულებულად თუ აღნიშნულ საკითხზე ინფორმაცია არ არის ხელმისაწვდომი)		X *
2	ქვე-პროექტის განხორციელება შეზღუდავს თუ არა მოსახლეობის ხელმისაწვდომობას სამეურნეო რესურსებზე, როგორიცაა მიწა, სამოვრები, წყალი, კომუნალური სამსახურები ან სხვა რესურსები, რაზეც მოსახლეობაა დამოკიდებული?		X
3	გამოიწვევს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება ცალკეული ინდივიდების ან ოჯახების ადგილმონაცვლეობას ან იქნება თუ არა საჭირო მიწის ნაკვეთის შეძენა (სახელმწიფო ან კერძო, დროებით ან მუდმივად) ?		X
4	გამოიწვევს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება მოსავლის, ხეხილის და სამეურნეო ინფრასტრუქტურის (დამხმარე ნაგებობები, ღობე, არხი, ბელელი, გარე ტუალეტები, სამზარეულოები და სხვა) დროებით ან მუდმივ დაკარგვას?		X
თუ რომელიმე შეკითხვაზე (გარდა პირველი შეკითხვისა) პასუხი არის „დიახ“, მაშინ უნდა ამოქმედდეს OP/BP 4.12 საოპერაციო პოლიტიკა იძულებით განსახლების შესახებ, შემარბილებელი ღონისძიებები უნდა განისაზღვროს OP/BP 4.12-ისა და განსახლების პოლიტიკის ჩარჩო დოკუმენტის მიხედვით.			
ინფორმაცია კულტურული რესურსების უსაფრთხოების სკრინინგისათვის		დიახ	არა
5	საჭიროებს თუ არა პროექტი მიწის სამუშაოებს ისტორიული, არქეოლოგიური ან კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების სიახლოვეს?		X
თუკი პასუხი კითხვაზე 5 არის „დიახ“, მაშინ გამოყენებული უნდა იქნას OP/BP 4.11 ფიზიკური კულტურული რესურსები და შემთხვევით მოპოვებული მასალების მართვა უნდა განხორციელდეს OP/BP-სა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის ჩარჩო დოკუმენტში მოცემული პროცედურების შესაბამისად.			

* დღეის მდგომარეობით სამონასტრო კომპლექსის ტერიტორიის სხვადასხვა მონაკვეთები და, შესაბამისად, სარეაბილიტაციო გზა და ავტოსადგომი განთავსებულია ყაზბეგის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე. შესაბამისი მიწის ნაკვეთი სპეციალური სარგებლობისათვის გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ გადაცემულია

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისათვის (გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის
მინისტრის ბრძანების ასლი თანდართულია). ყაზბეგის ეროვნული პარკის საზღვრების
შესაბამისი მოდიფიცირება მოხდება დემარკაციის პროცესში, რომელიც განხორციელდება
„დაცული ტერიტორიების საზღვრების დემარკაციის განხორციელების წესის მიხედვით“,
რომელიც დამტკიცებულია საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 23 ივნისის #414
დადგენილებით. აღნიშნული წესის თანახმად მოქმედი საკულტო ნაგებობები უნდა
გაიმიჯნოს დაცლი ტერიტორიის საზღვრის პერიმეტრიდან.

გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა

ნაწილი A: ზოგადი ინფორმაცია პროექტისა და საპროექტო ტერიტორიის შესახებ

ინსტიტუციონალური და ადმინისტრაციული საკითხები	
ქვეყანა	საქართველო
პროექტის და სახელება	რეგიონული განვითარების მესამე პროექტი
ქვე-პროექტის დასახელება	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში დარიალის სამონასტრო კომპლექსთან მისასვლელი გზისა და ავტოსადგომის რეაბილიტაცია
ქმედებების მოცულობა ქვე-პროექტის ფარგლებში	ქვე-პროექტის ფარგლებში მოხდება ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში, დარიალის ხეობაში სამონასტრო კომპლექსთან მისასვლელი გზის რეაბილიტაცია და ავტოსადგომის მოწყობა. სამონასტრო კომპლექსი მდებარეობს მცხეთა-სტეფანწმინდა-ლარსი (რუსეთის ფედერაციის საზღვარი) საერთაშორისო საავტომობილო გზის ბოლო მონაკვეთთან, დაბა სტეფანწმინდის ჩრდილოეთით 20 კმ-ში, მდინარე თერგის მარჯვენა მხარეს კლდოვან მთაზე. სამონასტრო კომპლექსის მშენებლობა დაიწყო 2005 წელს და კვლავ გრძელდება. 2011 წელს ფუნქციონირება დაიწყო წმიდა მთავარანგელოზთა სახელობის ტაძარმა. ქვე-პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებულია შემდეგი სამუშაოების განხორციელება: - მიწის ვაკისისა და ცემენტობეტონის საფარის მოწყობა (510 მეტრი); - ცენტრალური საავტომობილო გზის გასწვრივ ავტოსადგომის მოწყობა (1635მ²); - ტაძრისა და კელიების მიმდებარე ტერიტორიაზე გრანიტის ქვაფენილის დაგება (2253მ²); - მავთულბადის გაბიონის მოწყობა; - სანიაღვრე კოლექტორის მოწყობა; - კიუვეტების მოწყობა (206 მ); - ბაზალტის ბორდიურების მოწყობა; - საგზაო ნიშნების განთავსება და გზის მონიშვნა.

ინსტიტუციონალური ორგანიზება (მსოფლიო ბანკი)	ჯგუფის ხელმძღვანელი: როზანა ნიტი	უსაფრთხოების სპეციალისტი: დარეჯან კაპანაძე	
განხორციელების ორგანიზება (მსესხებელი)	განმახორციელებელი ერთეული: მუნიციპალური განვითარების ფონდი	სამუშაოთა ზედამხედველი: (-----)	სამუშაოთა კონტრაქტორი: (-----)
ადგილმდებარეობის აღწერა			
ინსტიტუტის დასახელება, რომლის საკუთრების რეაბილიტაციაც არის დაგეგმილი	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი		
ინსტიტუტის მისამართი, რომლის საკუთრების რეაბილიტაციაც არის დაგეგმილი	დაბა სტეფანწმინდა ალ. ყაზბეგის ქ.1		
ვინ არის მიწის ნაკვეთის მფლობელი? ვინ არის მოსარგებლე (ოფიციალურად/არაოფიციალურად)	დღეის მდგომარეობით სამონასტრო კომპლექსის ტერიტორიის სხვადასხვა მონაკვეთები და, შესაბამისად, სარეაბილიტაციო გზა და ავტოსადგომი განთავსებულია ყაზბეგის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე. შესაბამისი მიწის ნაკვეთი სპეციალური სარგებლობისათვის გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ გადაცემულია ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისათვის (გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის ბრძანების ასლი თანდართულია). სხვა ტერიტორიები რეგისტრირებულია როგორც მუნიციპალური საკუთრება.		
ფიზიკური და ბუნებრივი გარემო	სამონასტრო კომპლექსი მდებარეობს მცხეთა-სტეფანწმინდა-ლარსი (რუსეთის ფედერაციის საზღვარი) საერთაშორისო საავტომობილო გზის ბოლო მონაკვეთთან, დაბა სტეფანწმინდის ჩრდილოეთით 20 კმ-ში, მდინარე თერგის მარჯვენა მხარეს კლდოვან მთაზე. სამონასტრო კომპლექსის მშენებლობა დაიწყო 2005 წელს და კვლავ გრძელდება. 2011 წელს ფუნქციონირება დაიწყო წმიდა მთავარანგელოზთა სახელობის ტაძარმა. დარიალის სამონასტრო კომპლექსის დასავლეთის მხარეს ჩამოედინება მდინარე თერგი, ხოლო ჩრდილოეთით კომპლექსის ტერიტორიას ესაზღვრება მდინარე ხდისწყალი.		

	სამონასტრო კომპლექსის მიმდინარე მშენებლობის შედეგად, ქვე-პროექტის განხორციელების ტერიტორია არის მოდიფიცირებული. აქ განთავსებულია მთავარანგელოზების სახელობის ტაძარი, ბერების კელიები, დამხმარე ნაგებობები. ტერიტორიაზე არის როგორც ხელოვნურად გაშენებული, ისე ბუნებრივად მოზარდი ხე-მცენარეები.
მასალების, მათ შორის ინერტული მასალისა და წყლის მიწოდების წყაროების მდებარეობა და დაშორება ქვე-პროექტის განხორციელების ადგილიდან	უახლოესი ლიცენზირებული კარიერები მდებარეობს კობის დასახლებაში საშუალოდ 16-28 კმ-ში.
კანონმდებლობა	
ეროვნული და ადგილობრივი კანონმდებლობა და ქვე-პროექტის ქმედებების განხორციელებისათვის საჭირო ნებართვები	მსოფლიო ბანკის პოლიტიკისა და ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის ჩარჩო დოკუმენტის თანახმად ქვე-პროექტი კლასიფიცირდა, როგორც დაბალი რისკის B კატეგორიის პროექტი. საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი საქმიანობა არ საჭიროებს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას, დამტკიცებას ან ნებართვას. ეროვნული კანონმდებლობის თანახმად: (i) სამშენებლო მასალები შეძენილი უნდა იქნეს ლიცენზირებული მომწოდებლისაგან; (ii) კონტრაქტორი ვალდებულია აიღოს სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზია ინერტული მასალის მოპოვებისათვის (თუ თავად გადაწყვეტს მოპოვებას, ნაცვლად შეძენისა); (iii) კონტრაქტორი ვალდებულია მოამზადოს ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროს ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიში ბეტონის კვანძისათვის და შეათანხმოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან, თუ ბეტონს აწარმოებს თავად (ნაცვლად შეძენისა); (iv) ზედმეტი გრუნტის განთავსების ადგილი კონტრაქტორის მიერ წერილობით უნდა შეთანხმდეს მუნიციპალიტეტის გამგეობასთან; (v) თუ კონტრაქტორს სამუშაოების შედეგად წარმოექმნება 200 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენი ან 1000 ტონაზე მეტი ინერტული ნარჩენი

	ან ნებისმიერი ოდენობით სახიფათო ნარჩენი წლის განმავლობაში, მომზადებული უნდა იქნეს და გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს წარედგინოს დასამტკიცებლად კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა, დანიშნული უნდა იქნეს გარემოსდაცვითი მმართველი და გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს წარედგინოს ინფორმაცია მის შესახებ „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ შესაბამისად. დაცული უნდა იქნეს GOST და SNIP ნორმები.
საჯარო კონსულტაცია	
სად და როდის ჩატარდა/ჩატარდება საჯარო კონსულტაცია?	გარემოს დაცვის მართვის გეგმა განხილული იქნება ბენეფიციარ თემში სამუშაოების დაწყებამდე.
დანართები	
დანართი 1: ქვე-პროექტის განხორციელების ადგილი და ფოტომასალა დანართი 2: საჯარო კონსულტაციის ოქმი (იქნება მოწოდებული) დანართი 3: ხელშეკრულება სამშენებლო ნარჩენების განთავსებაზე (იქნება მოწოდებული) სხვა ნებართვები/შეთანხმებები - საჭიროების მიხედვით	

ნაწილი B: ინფორმაცია გარემოსდაცვითი უსაფრთხოების შესახებ

გარემოსდაცვითი/სოციალური სკრინინგი			
მოიცავს თუ არა ქვე-პროექტი რომელიმე მითითებულ ქმედებას/საკითხს?	ქმედება/საკითხი	სტატუსი	შემარბილებელი ღონისძიებები
	A. გზის რეაბილიტაცია	☒ დიახ ☐ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი A
	B. ახალი მშენებლობა	☐ დიახ ☒ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი A
	C. ნარჩენი წყლების გადამუშავების ინდივიდუალური სისტემა	☐ დიახ ☒ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი B
	D. ისტორიული შენობ(ებ)ა და რაიონები	☐ დიახ ☒ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი C
	E. მიწის შეძენა ¹	☐ დიახ ☒ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი D
	F. საშიში ან ტოქსიკური მასალები ²	☐ დიახ ☒ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი E
	G. ზემოქმედება ტყეებზე და/ან დაცულ ტერიტორიებზე	☒ დიახ ☐ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი F
	H. სამედიცინო ნარჩენების დამუშავება/მენეჯმენტი	☐ დიახ ☒ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი G
	I. სატრანსპორტო და ფეხით მოსიარულეთა უსაფრთხოება	☒ დიახ ☐ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი H

¹მიწის შესყიდვა მოიცავს ადამიანთა გადასახლებას, საცხოვრებელი პირობების შეცვლას, კერძო საკუთრებაში არსებული ქონების შელახვას - ეს ეხება მიწებს, რომელიც შეძენილი/გადაცემულია და ამ ქმედებას გააჩნია ზემოქმედება იმ ადამიანებზე, რომლებიც ცხოვრობენ ან/და სახლობენ ან/და აწარმოებენ ბიზნესს (სავაჭრო ერთეულებს) შეძენილ მიწაზე.

²ტოქსიკური/ საშიში მასალები მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება შემდეგი მასალებით: აზბესტი, ტოქსიკური საღებავები, მავნე ზემოქმედების მქონე გამხსნელები, ტყვიის შემცველი საღებავის მოშორება და ა.შ.

ნაწილი C: შემარბილებელი ღონისძიებები

ქმედებები	პარამეტრი	ზემოქმედების შემამცირებელი ღონისძიებები საკონტროლო ჩამონათვალი
0. ზოგადი პირობები	ინფორმირება და უსაფრთხოება	(a) ინფორმაცია მომავალი სამუშაოების შესახებ მიწოდებული უნდა იქნეს ადგილობრივი სამშენებლო და გარემოს დაცვის ინსპექციებისათვის და თემისათვის; (b) ადგილობრივი მოსახლეობა ინფორმირებული უნდა იქნეს დაგეგმილი სამუშაოების შესახებ მედიაში და / ან საზოგადოებისათვის ხელმისაწვდომ ადგილებში (სამუშაოების განხორციელების ადგილის ჩათვლით) შესაბამისი შეტყობინების განთავსების გზით; (c) მოპოვებული უნდა იქნეს მშენებლობისათვის და/ ან რეაბილიტაციისათვის საჭირო ყველა ნებართვა; (d) კონტრაქტორი უნდა იქნეს თანახმა, რომ სამუშაოები განხორციელდება უსაფრთხო და მოწესრიგებული გზით, მიმდებარე ტერიტორიაზე მოსახლეობასა და გარემოზე მინიმალური ზემოქმედების უზრუნველყოფით; (e) მუშათა პირადი დამცავი აღჭურვილობა შესაბამისობაში უნდა იქნეს საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკასთან (სამუშაოების შესრულების დროს მუშებს უნდა ეხუროთ ჩაფხუტები, საჭიროების შემთხვევაში ეკეთოთ ნიღბები, დამცავი სათვალე, უსაფრთხოების ქამრები და ჩექმები); (f) მუშათა ინფორმირების მიზნით უსაფრთხოების ძირითადი წესები და რეგულირებები განთავსებული უნდა იქნეს შესაბამის მაჩვენებლებზე სამუშაოთა განხორციელების ადგილებზე.
A. ზოგადი სარეაბილიტაციო და / ან სამშენებლო ქმედებები	ჰაერის ხარისხი	(a) დემონტაჟის შედეგად წარმოებული ნარჩენების შენახვა უნდა მოხდეს კონტროლირებად ტერიტორიაზე და აუცილებელია მისი წყლით დასველება, ნარჩენების მტვრის შემცირების მიზნით; (b) პნევმატური ბურღვის/კედლის ჩამონგრევის დროს წარმოებული მტვრის ჩახშობა უნდა განხორციელდეს წყლის შესხურებით და/ან მტვრისგან დამცავი ეკრანის მოწყობით; (c) აუცილებელია, რომ გარემომცველი გარემო (ტროტუარები, გზები) თავისუფალი იყოს სამშენებლო ნარჩენებისგან, მტვრის მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით; (d) სამშენებლო ტერიტორიაზე არ უნდა მოხდეს სამშენებლო ნარჩენების დაწვა - ღია სახით; (e) სამშენებლო ტერიტორიაზე არ უნდა იყოს სამშენებლო სატრანსპორტო საშუალებების გადამეტებული - არამიზნობრივი მოძრაობა; (f) აუცილებელია ტვირთის სათანადოდ გადაფარვა გადაზიდვის დროს.
	ხმაური	(a) მშენებლობით გამოწვეული ხმაურის შეზღუდვა მოხდება ნებართვაში მითითებული შეთანხმებული დროის შესაბამისად; (b) მუშაობის დროს აუცილებელია გენერატორების, საჰაერო კომპრესორების და სხვა ელ. მექანიკური აღჭურვილობის ძრავების სახურავების დახურვა, ხოლო აღჭურვილობის განთავსება უნდა მოხდეს

	დასახლებული პუნქტებიდან მოშორებით; (c) მექანიზმების მოძრაობა უნდა განხორციელდეს მხოლოდ წინასწარ შეთანხმებული მარშრუტით; (d) აუცილებელია მაქსიმალური სიჩქარის შეზღუდვა; (e) აუცილებელია მექანიზმების შესაბამისი ტექნიკური კონტროლის და მოვლა-პატრონობის პრაქტიკის გამოყენება; (f) სატრანსპორტო საშუალებების და მძიმე ტექნიკის ფუჭი მუშაობა ნებადართული არ არის. მექანიზმებზე გამოყენებული იქნება სპეციალური დამხშობები.
წყლის ხარისხი	(a) კონტრაქტორი ვალდებულია, რომ ორგანიზება გაუწიოს და გადახუროს მასალის საწყობები; აღნიშნული საწყობების გადახურვა უნდა მოხდეს წყალგაუმტარი მასალით, ძლიერი წვიმის და წყალდიდობის დროს გამორეცხვის თავიდან აცილების მიზნით, ასევე აუცილებელია ეროზიისა და ნალექების ისეთი მაკონტროლებელი ღონისძიებების გატარება, როგორიცაა მაგ. თივის ზვინები და/ან ლამის შემოღობვები, იმისთვის, რომ თავიდან იქნას აცილებული ნალექების სამშენებლო ტერიტორიის ფარგლებს გარეთ გადასვლა, რამაც შესაძლოა ზედმეტად ამღვრიოს მახლობლად მდებარე მდებარე მდინარეები და ნაკადულები; (b) კონტრაქტორი ვალდებულია დაგეგმოს ყველა სახის მიწის სამუშაოები და უზრუნველყოს ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის და ქვენიადაგის განთავსება ისე, რომ წყლის ჭარბი ჩამონადენის მოცულობა მინიმუმამდე იქნას შემცირებული; (c) აუცილებელია სატრანსპორტო საშუალებების შემოწმება ზეთის და საპოხი მასალების გაჟონვის ფაქტის არსებობის/არარსებობის დადგენის მიზნით. ყველა სახის მექანიზმების მოვლა-პატრონობა და მუშაობა უნდა მოხდეს ისე, რომ ყველა სახის გაჟონვა, ან დაღვრა, მინიმუმამდე იყოს შემცირებული; აუცილებელია ყოველდღიური შემოწმება (სატრანსპორტო საშუალებების მოვლა-პატრონობის პროცედურების შესაბამისად), გაჟონვის, ან რაიმე სახის პრობლემის არ არსებობის დადასტურების მიზნით. სატრანსპორტო საშუალებების მოვლა-პატრონობა, გასუფთავება, ცხიმისგან გაწმენდა განხორციელდება კონკრეტულ ადგილებში - ბეტონის საფუძველზე და არა დაყრილ გრუნტზე. აღნიშნული მონაკვეთები არ უნდა იყოს განთავსებული მდინარიდან 50 მ მანძილზე; (d) საპოხი მასალები, საწვავი და გამხსნელები აუცილებელია განთავსდეს და გამოყენებულ იქნას მექანიზმების მომსახურების მიზნით - კონკრეტულ მონაკვეთებზე - სპეციალურად მოწყობილ ადგილზე, შესაძლო მუშაობის და აუცილებელი შემოსაზღვრის უზრუნველყოფით. აუცილებელია, რომ ისეთი მასალები, როგორიცაა მაგ. სორბენტი, ქვიშა, ნახერხი, ბურბუშელა და ა.შ. ხელმისაწვდომი იყოს სამშენებლო ტერიტორიაზე; (e) სველი ცემენტის და/ან ბეტონის ჩაშვება ნებისმიერ მდინარეში, რუში, ან თხრილში, დაუშვებელია; (f) სამუშაოები ხიდებზე. კონტრაქტორი ვალდებულია, რომ უზრუნველყოს საღებავების, ზეთის და

		საპოხი მასალების სათანადო მოვლა, მათი წყალში ჩაღვრის თავიდან აცილების მიზნით. პოტენციურად დამაბინძურებელი მასალების შენახვა მდინარიდან 50 მ პერიმეტრში, აკრძალულია. ნაგვის მდინარეში ჩაყრა აკრძალულია.
	ნარჩენების მართვა	(a) საჭიროა ნარჩენების შეგროვების და გადაყრის გზების და ტერიტორიების იდენტიფიკაცია ყველა ძირითადი სახეობის ნარჩენებისთვის, რომელიც მოსალოდნელია სადემონტაჟო და სამშენებლო საქმიანობის პროცესში; (b) მინერალური სამშენებლო და დემონტაჟის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების სეპარაცია მოხდება ძირითადი, ორგანული, სითხის და ქიმიური ნარჩენების შესაბამისად, სამშენებლო ტერიტორიაზე მათი დახარისხებით და შესაბამის კონტეინერებში განთავსებით; (c) ნარჩენების გატანის ამსახველი ჩანაწერები წარმოადგენს მათი სათანადო მართვის საფუძველს; (d) შესაძლებლობის შემთხვევაში, კონტრაქტორი ხელმეორედ გამოიყენებს და გადაამუშავებს შესაბამისი სიცოცხლისუნარიანობის მქონე მასალებს (აზბესტის გარდა).
	მასალების მიწოდება	a) მასალები შეძენილი უნდა იქნეს იმ არსებული საწარმოებისა და კარიერებისაგან, რომელთაც გააჩნიათ სათანადო ოფიციალური ნებართვა, ან მოქმედი ლიცენზია საქმიანობის განსახორციელებლად; b) მოპოვებული უნდა იქნეს შესაბამისი ლიცენზია, თუ საჭიროა ახალი კარიერის გახსნა; c) კარიერების ტერიტორიების გამოყენებული მონაკვეთების აღდგენა, ექსტრაქციის (მოპოვების) გაგრძელების შემთხვევაში, ან მათი სათანადოდ დახურვა, ექსტრაქციის (მოპოვების) დასრულების და ლიცენზიის ვადის ამოწურვის შემთხვევაში; d) მასალების გადაზიდვა არ უნდა მოხდეს პიკის საათებში; e) სიჩქარის მარეგულირებელი, მიმართულების შეცვლის აღმნიშვნელი და გამაფრთხილებელი ნიშნების უზრუნველყოფა სატრანსპორტო საშუალებებისთვის - საჭიროების შესაბამისად.
F ზემოქმედების ქვეშ მყოფი ტყეები, ჭაობები და/ან დაცული ტერიტორიები	ბუნების დაცვა	a) ყველა მუშას მკაცრად ეკრძალება მცენარეების მოპოვება, ნაგვის დაყრა, ნადირობა ან სხვა, საზიანო საქმიანობები მიმდებარე დაცულ ტერიტორიებზე. c) დაცული ტერიტორიის ფარგლებში არ უნდა მოხდეს ინერტული მასალების მოპოვება ან ნარჩენების განთავსება.

H სატრანსპორტო საშუალებებისა და ფეხით მოსიარულეთა უსაფრთხოება	სამშენებლო საქმიანობის სახიფათო პიდაპირი ან არაპირდაპირი ზემოქმედება საზოგადოებრივ ტრანსპორტზე და ფეხით მოსიარულეებზე	- ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად კონტრაქტორი უზრუნველყოფს, რომ სამშენებლო ტერიტორია შესაბამისად დაცულია და მშენებლობასთან დაკავშირებული ტრანსპორტის ოპერირება რეგულირებულია. ეს მოიცავს მაგრამ არ არის ლიმიტირებული შემდეგით: - განთავსებული უნდა იქნეს მოძრაობის გამაფრთხილებელი ნიშნები, ბარიერები და ტრანსპორტის მარშრუტის ცვლილების ნიშნები. - სამშენებლო მასალები და სამშენებლო ნარჩენების დროებითი განთავსების ადგილები ისე უნდა იქნეს შერჩეული, რომ არ შეაფერხოს მოძრაობა.
--	---	--

ნაწილი D: მონიტორინგის გეგმა

ქმედება	რა პარამეტრის მონიტორინგი ხდება?	სად ტარდება მონიტორინგი	როგორ უნდა განხორციელ დეს მონიტორინგ ი	როდის რა სიხშირით/პერი ოდულობით უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?	რატომ ხდება პარამეტრის მონიტორინგი	ვინ არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?
სამშენებლო ფაზა						
სამშენებლო მასალების მიწოდება	სამშენებლო მასალების შეძენა მხოლოდ ოფიციალურად დარეგისტრირებული მომწოდებლებისაგან	მომწოდებლის ოფისში, ან საწყობში	დოკუმენტებ ის შემოწმება	მომწოდების კონტრაქტების გაფორმებისას	ინფრასტრუქტუ რის ტექნიკური მდგრადობის და უსაფრთხოების უზრუნველყოფ ის მიზნით	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი
სამშენებლო მასალების და ნარჩენების ტრანსპორტირე ბა; სამშენებლო მექანიზმების გადაადგილება	სატრანსპორტო საშუალებების და მექანიზმების ტექნიკური მდგომარეობა; სამშენებლო მასალებისა და ნარჩენების გადაზიდვა დახურული მანქანებით; ტრანსპორტირებისათვის განკუთვნილი დროისა მარშრუტების დაცვა.	სამშენებლო ტერიტორია	ინსპექტირება	გაუფრთხილებე ლი ინსპექტირება როგორც სამუშაო, ასევე არა სამუშაო საათებში	მიწისა და ჰაერის ემისიებით დაბინძურების შემცირება; ხმაურით და ვიბრაციით ადგილობრივი მოსახლეობის შეწუხების შეზღუდვა; ტრანსპორტის მომრაობის დარღვევის	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი, საკატრულო პოლიცია

					მინიმუმამდე შემცირება.	
ინერტული მასალების წყარო	მასალების შეძენა არსებული, ლიცენზირებული მომწოდებლებისაგან, თუ ეს შესაძლებელია; სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიის მიღება კონტრაქტორის მიერ და ლიცენზიის პირობების მკაცრი დაცვა; კარიერების დაყოფა ტერასებად, დამუშავებული ადგილების რეაბილიტაცია და ლანდშაფტთან ჰარმონიზება; მდინარეში ქვიშა-ხრემის მოპოვება წყლის ნაკადის გარეთ, დამცავი ბარიერების მოწყობა ექსკავაციის ადგილსა და წყლის ნაკადს შორის. დაუშვებელია მანქანების შესვლა	კარიერები	დოკუმენტებისა და სამუშაოების ინსპექტირება	ინერტული მასალის მოპოვების პერიოდში	ეროზიის შემცირება და ეკოსისტემებისა და ლანდშაფტების დეგრადირების მინიმოზაცია; სედიმენტებით წყლის დაბინძურების, ასევე ჰიდრობიონტთა საარსებო პირობების დარღვევის შემცირება.	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი
სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა	სამშენებლო ნარჩენების დროებითი შენახვა სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში; ნარჩენების დროული განთავსება ოფიციალურად გამოყოფილ ადგილებში.	სამშენებლო ტერიტორია; ნარჩენების განთავსების ტერიტორია	ინსპექტირება	პერიოდულად მშენებლობის პროცესში და პრეტენზიების შემთხვევაში	სამშენებლო და მის მეზობლად მდებარე ტერიტორიების მყარი ნარჩენებისაგან დაბინძურების თავიდან აცილება	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი,

მცენარეებისა და ლანდშაფტის დაცვა	სამუშაოების განხორციელების ადგილის მიმდებარედ დაცული ტერიტორია არ არის დაზიანებული და ექსპლოატირებული	სამუშაოების განხორციელების ადგილი	ინსპექტირება	პერიოდულად მშენებლობის დროს და საჩივრის შემთხვევაში	მიმდებარე ლანდშაფტისა და მცენარეულობის დაცვა	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი
ტრანსპორტის მოძრაობის დარღვევა და ფეხით მოსიარულეთა მიმოსვლის შეზღუდვა	სატრანსპორტო მოძრაობის შეზღუდვის/მოძრაობის მიმართულების შეცვლის ნიშნების განთავსება; სამშენებლო მასალებისა და ნარჩენების დროებითი განთავსება ისე, რომ თავიდან იქნას აცილებული სატრანსპორტო საცობები მისასვლელ გზებზე.	სამშენებლო და მიმდებარე ტერიტორიები	ინსპექტირება	სამშენებლო სამუშაოების პერიოდში	სატრანსპორტო შემთხვევების თავიდან აცილება	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი
მუშების ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება	მუშების ფორმებით და ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებით აღჭურვა; მუშების და პერსონალის ინფორმირება მექანიზმებთან/აღჭურვილობასთან მუშაობისას ინდივიდუალური უსაფრთხოების წესების და ინსტრუქციების შესახებ და ასევე აღნიშნული წესები/ინსტრუქციების მკაცრი დაცვა	სამშენებლო ტერიტორია	ინსპექტირება	გაუფრთხილებელი შემოწმება სამუშაოების მსვლელობისას	უბედური შემთხვევების თავიდან აცილება	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი
საოპერაციო ფაზა						
რეზილიტირება	გზის საიდენტიფიკაციო	რეაზილიტირება	ინსპექტირება	მოვლა-	საგზაო	სტეფანწმინდის

ული გზის მოვლა	ნიშნებისა და სიჩქარის შემანელებელი ბარიერების მოვლა-პატრონობა, სატრანსპორტო მოძრაობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით; არსებული ქუჩის მონაკვეთების დემარკაცია - შეკეთების პროცესში; ასფალტის და/ან სხვა ნარჩენების გატანა მიმდინარე სარემონტო სამუშაოების ტერიტორიიდან გამოყოფილ ნაგავსაყრელზე	ული გზები		პატრონობის პროცესში	შემთხვევების და სატრანსპორტო მოძრაობის დარღვევის თავიდან აცილება	მუნიციპალიტეტ ი
-------------------	--	-----------	--	------------------------	--	--------------------

დანართი 1. ქვე-პროექტის განხორციელების ადგილის სქემა და ფოტომასალა

დანართი 2. გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის ბრძანება

საქართველოს ეროვნული არქივი

http://192.168.0.220/nomfilesserver/GetFile?file_id=3513747278032...

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის

KA060128036814416

ბრძანება No-209

ქ. თბილისი

21 / აპრილი / 2016 წ.

**ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის გამგეობისათვის ყაზბეგის ეროვნული პარკის
ტერიტორიაზე მდებარე 4934.88 კვ.მ მიწის ფართობზე სახელმწიფო ტყის
ფონდის დაცული ტერიტორიებით სპეციალური დანიშნულებით სარგებლობის
უფლების მინიჭების შესახებ**

„ტყითსარგებლობის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 20 აგვისტოს N242 დადგენილებით დამტკიცებული ტყითსარგებლობის წესის 27³ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის, 27⁴ მუხლის მე-5 პუნქტისა და 27⁵ მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა:

1. დარიალის სამონასტრო კომპლექსის მისასვლელი გზისა და ბილიკების რეაბილიტაციის მიზნით, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სსიპ - დაცული ტერიტორიების სააგენტოს (შემდგომში - სააგენტო) მართავს დაქვემდებარებულ ყაზბეგის ეროვნული პარკის ტრადიციული გამოცემების ზონაში მდებარე 4934.88 კვ.მ მიწის ფართობზე, სპეციალური დანიშნულებით ტყითსარგებლობის უფლება (ზე მცენარეების მოჭრის უფლების გარეშე), ერთი წლის ვადით მიწიჭოს ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის გამგეობას (შემდგომში - ტყითსარგებლო).

2. „ტყითსარგებლობის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 20 აგვისტოს N242 დადგენილებით დამტკიცებული წესის (შემდგომში - ტყითსარგებლობის წესი) 27³ მუხლის მე-3 პუნქტის საფუძველზე, ამ ბრძანების პირველი პუნქტით განსაზღვრულ მიწის ფართობზე, სააგენტოს მიერ ტყითსარგებლობითან გაფორმდეს სპეციალური დანიშნულებით ტყითსარგებლობის ხელშეკრულება.

3. ტყითსარგებლობის წესის 27⁵ მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე, ტყითსარგებლო ამ ბრძანების მე-2 პუნქტით განსაზღვრული ხელშეკრულება დაარეგისტრიროს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სსიპ - საჯარო რეგისტრის ეროვნულ სააგენტოში და ასევე ბრძანებით გათვალისწინებული სამუშაოების დასრულებისთანავე, სპეციალური დანიშნულებით სარგებლობაში გადაცემული ტერიტორია, მიღება-ჩაბარების აქტის საფუძველზე გადასცეს სააგენტოს.

4. ტყითსარგებლო სახელმწიფო ტყის ფონდით სპეციალური დანიშნულებით სარგებლობისთვის საკომპენსაციო საფასურის გადახდა განახორციელოს ტყითსარგებლობის წესის 27⁴ მუხლის მე-5 პუნქტით დადგენილი წესისა და პირობების შესაბამისად.

5. ტყითსარგებლო, სპეციალური დანიშნულებით ტყითსარგებლობის უფლების ვადის (ერთი წლის) გასვლამდე, ორი თვით ადრე, წარმოადგინოს მისასვლელი გზისა და ბილიკის გრძელვადიან ფუნქციონირებასთან დაკავშირებით სპეციალური დანიშნულებით ტყითსარგებლობისა და ოპერირების სუბიექტის თაობაზე, წინააღმდეგ შემთხვევაში მისასვლელი გზისა და ბილიკის გრძელვადიანი ფუნქციონირება ჩაითვლება ტყითსარგებლობის კანონმდებლობით დადგენილი წესების დარღვევად.

6. სპეციალური დანიშნულებით სარგებლობაში გადაცემულ ტერიტორიაზე სამუშაოების წარმოებისას კულტურული მემკვიდრეობის გამოვლენის შემთხვევაში, სამუშაოთა მწარმოებელი პირი ვალდებულია იმოქმედოს „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლით დადგენილი წესის შესაბამისად.

7. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ორგანოში - საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროვას ქუჩა N7) დაინტერესებული მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცემის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

საფუძველი: ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის გამგეობის 2016 წლის 30 მარტის N822 წერილი, სსიპ - დაცული ტერიტორიების სააგენტოს 2016 წლის 12 აპრილის N1037 წერილი.

მინისტრის მოვალეობის შემსრულებელი

ვეპეტრიძე გრიგოლავა